

**Dr. hab. Zinaida ANESTIADI
la 75 de ani**

(n. la 1 septembrie 1938, în satul Sărătenii Vechi, r-nul Orhei)

Medic, domeniul de cercetare: endocrinologia, în special gușa difuză toxică, diabetul zaharat.

Doctor habilitat în medicină (1981), profesor universitar (1985).

Astăzi, ca să obții succese într-un domeniu de activitate intelectuală și să te bucuri de prețuire înaltă printre colegi nu e suficient să ai vocație, capacități deosebite și cunoștințe temeinice. Mai e nevoie și de muncă asiduă zi de zi. O personalitate notorie, afirmată în domeniul cercetării științifice, este profesorul universitar, doctorul habilitat în medicină, directorul Clinicii Endocrinologie Zinaida Anestiadi. Doctor endocrinolog cu o erudiție enciclopedică, savant notoriu și pedagog talentat în galeria autorităților incontestabile ale lumii medicale, devotată breslei sale până la sacrificiu, ea se bucură de respectul și admirația oamenilor pentru calitățile sale umane.

Provine dintr-o familie a țăranilor gospodari Irina și Gheorghe Feghiu. S-a născut la 1 septembrie 1938, când se deschid ușile instituțiilor de învățământ ale țării pentru a începe un nou an școlar. Acest fapt nu-i lipsit de o anumită tentă simbolică, ea studiind neîncetat pe parcursul vieții. Un caracter de simbol ar putea să aibă și locul în care a văzut pentru prima dată lumina – satul Sărătenii Vechi, Orhei. În această localitate s-au născut și celebrii frați – medicii Nicolae și Vasile Anestiadi, a căror casă se învecina cu a părinților ei. Așa a fost să fie, ca acest gard să dispară de la sine pentru totdeauna prin formarea renumitei familii a viitorului academician Vasile Anestiadi și profesorului universitar Zinaida Feghiu.

De mic copil a manifestat o perseverență deosebită: absolvește școala de șapte ani din satul natal,

apoi școala medie din orașul Orhei, după aceea Institutul de Stat de Medicină cu mențiune. Foștii săi colegi mărturisesc că-i frapa inteligența, hărnicia și altruismul ei.

După anii de studii la Institutul de Stat de Medicină, în 1961 începe activitatea de medic endocrinolog în Spitalul Republican din Chișinău. Tot atunci s-a specializat în domeniul endocrinologiei la locul de muncă în Institutul de Endocrinologie Experimentală din orașul Harcov, apoi în anii 1964 și 1966 – în Institutul Central de Perfecționare a Medicilor din orașul Moscova și în anul 1970 – în Institutul de Stat pentru Perfecționarea Medicilor din orașul Leningrad.

În 1964, pentru prima dată în Moldova organizează Secția specializată de endocrinologie în componența Spitalului Clinic Republican, ale cărei obiective prevedeau diagnosticarea, tratamentul și profilaxia bolilor endocrine în toate raioanele.

Deși pe parcursul celor cinci ani de activitate ca medic obținuse o experiență vastă, conștientizează că eficientizarea ulterioară a activității medicale de fiecare zi este imposibilă fără suport științific. De aceea în anul 1966 se înscrie în doctorantură, continuând să îndeplinească funcția de șef de Secție. Tema tezei de doctor a fost consacrată studierii uneia dintre cele mai răspândite maladii endocrine – gușa difuză toxică.

Fiind cea care a organizat în premieră și a introdus la noi terapia gușei difuze cu iod radioactiv, a observat că în primele două săptămâni după administrarea acestui tratament, apare pericolul dezvoltării crizei tireotoxice, iar ulterior – a hipotiroidiei. Acest fapt a și determinat obiectivele tezei sale de doctor – studierea dinamicii iodului hormonal în sânge în primele zile după prescrierea dozelor curative de I131 pe fondalul pregătirii prealabile cu dozele de menținere a eutiroidiei cu mercazolil și rezepină. Studiile au fost efectuate pe 75 de pacienți cu gușă difuză toxică. Ele au demonstrat în premieră că administrarea preparatelor antitiroidiene în combinație cu I131, mecanismele de acțiune ale cărora asupra funcției glandei tiroide sunt diferite, permite a normaliza funcția acesteia și a preveni dezvoltarea complicațiilor radioiodoterapiei: acutizarea tireotoxicozei și hipotiroidia. Aceste date au servit ca argument convingător al priorității metodei terapiei combinate a pacienților cu gușă difuză toxică cu mercazolil și I131 comparativ cu alte metode de tratament.

În anul 1969 lucrarea a fost apreciată la înaltă valoare atât de conducătorul științific, academicianul Academiei de Științe a ex-URSS V.G. Baranov, cât și de membrii Consiliului științific de susținere a tezelor.

Fiind doctor în medicină, timp de 8 ani, până în 1977, continuă să exercite funcția de șef al Secției Endocrinologie. În scopul consolidării și perfecționării specialiștilor din domeniu, în anul 1972 fondează Societatea republicană a endocrinologilor, care unanim o alege președinte. Doamna Anestiadi devine pe larg cunoscută nu numai la noi în țară, ci și peste hotare, fapt despre care mărturisește desemnarea ei ca endocrinolog principal al Ministerului Sănătății al Republicii Moldova, aprecierea înaltă de către Plenara unională a Endocrinologilor a activității sale științifice, clinice și organizatorice în domeniul endocrinologiei soldată cu hotărârea de a organiza Catedra Endocrinologie în Institutul de Medicină. Astfel, în anul 1977, ea fondează Catedra Endocrinologie, una din primele în Institutele de Medicină din fosta URSS.

Activitatea științifică a doctorului habilitat în medicină Zinaida Anestiadi, după susținerea tezei, este consacrată unei alte probleme stringente a endocrinologiei – diabetul zaharat, care are răspândire destul de largă și duce la invalidizarea precoce a pacienților. A întreprins un studiu complex în scopul determinării particularităților diagnostice și de tratament în stadiile inițiale ale diabetului zaharat în aspect de vârstă, evaluării remisiunii procesului patologic, determinării algoritmului de tratament al formelor inițiale ale diabetului.

Investigațiile au permis de a evidenția, pentru prima dată, specificul aspectului gerontologic al diabetului zaharat. A fost determinată dinamica de vârstă a modificărilor secreției de insulină, activitatea factorilor contrinsulinici de origine hormonală și lipidică și sensibilitatea către insulină.

În debut au fost obținute date noi privind descrierea mecanismului scăderii toleranței la glucoză cu vârsta, ca rezultat al modificării reglării proceselor metabolice, creșterii activității factorilor contrinsulinici, scăderii efectului metabolic al insulinei, a dezvoltării hiperinsulinismului compensator, epuizării funcției β -celulelor pancreasului.

O semnificație deosebită reprezintă dovezile privind existența stadiilor în dezvoltarea diabetului zaharat, dependența de vârstă a efectului terapiei anti-diabetice, posibilitatea obținerii remisie diabetului în orice vârstă și necesitatea aprecierii insulinemiei în proba toleranței la glucoză drept criteriu de remisie a diabetului în diferite perioade de vârstă.

Este incontestabilă valoarea și eficacitatea metodelor de diagnosticare precoce și tratament al stadiilor inițiale diabetului zaharat, aplicate în funcție de nivelul indicilor de vârstă al metabolismului. Cercetările complexe multianuale în diabetologie

i-au permis doamnei profesor universitar să fondeze o direcție științifică nouă privind patomorfoza de vârstă a diabetului, în baza căreia s-au deschis posibilități noi de rezolvare a problemelor practice.

Rezultatele acestor investigații au servit ca bază a tezei de doctor habilitat, care a fost susținută cu brio în februarie 1981 în Institutul de Cercetări Științifice în Endocrinologie și Metabolism din or. Kiev. În 1985 i se conferă titlul de profesor universitar.

Rezultatele științifice obținute au fost expuse la numeroase foruri științifice naționale și internaționale și reflectate în peste 180 de lucrări științifice. De un deosebit succes se bucură manualul scris și editat în limba engleză *Endocrinology* (2003).

Zinaida Anestiadi a contribuit considerabil la formarea multor generații de medici specialiști pentru sistemul de sănătate din Republica Moldova, cadre științifico-didactice de înaltă competență pentru Alma Mater. Pe parcursul a mai multor ani execută funcția de președinte al Consiliului Științific specializat „Medicina Internă”. În activitatea didactică a avut de-a lungul anilor o prestație academică de excepție, manifestând un har pedagogic deosebit. Sub conducerea și contribuția științifică a profesorului universitar Zinaida Anestiadi au fost susținute 20 teze de doctor în medicină și trei teze de doctor habilitat în științe medicale.

Vă exprimăm cele mai sincere sentimente de recunoștință pentru tot ce ați realizat pentru medicina autohtonă!

*M. cor. Vladimir Hotineanu
Acad. Ion Ababii
Acad. Stanislav Groppa
Dr., conf. univ. Lorina Vudu*